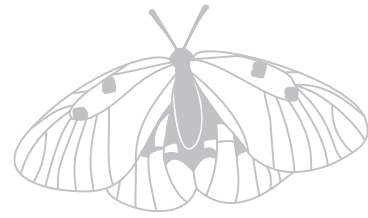

smalsprötad bastardsvärmare

Zygaena osterodensisRödlista
2010Livskraftig
LCNära hotad
NTSårbar
VUStarkt hotad
ENAkut hotad
CRNationellt utdöd
REKunskapsbrist
DD

Smalsprötad bastardsvärmare är en bastardsvärmare med utdragna röda fläckar på framvingarna och smala antennklubbor. Arten förekommer i öppna områden i skogsmark i Mellan-sverige och norrut.

Livsmiljö och ekologi

Arten trivs i rikare (ofta kalkpåverkad) skogsmark och förekommer på mindre skogsängar, i bryn och gläntor, små hyggen, kraftledningsgator och vägkanter. I södra Sverige förekommer arten även i mer kulturpräglade miljöer i mellanbygderna. Den börjar flyga relativt tidigt jämfört med andra bastardsvärmare och kan påträffas från mitten av juni till mitten av juli. Under särskilt varma somrar förkortas flygtiden. Högflygningen sker normalt i slutet av juni. Fjärilarna flyger ofta ganska långsamt i en rak svirrande flykt och är normalt oskygga. De sitter ofta och suger nektar från blommande ärtväxter. På nektarväxterna samlas ofta flera individer på några få plantor och här sker vanligen parningen. Riktigt varma dagar söker fjärilen skydd i skugga under de hetaste timmarna. De kan då vara mycket obenägna att flyga iväg och väljer istället att krypa undan om de störs. Larvernas värdväxter är i Mellansverige främst kråkvicker, längre söderut i

Sverige även gulvial och skogsvicker. Larven övervintrar och förpuppar sig i maj eller möjligen början av juni. Det är troligt att larvutvecklingen kan ta flera år, särskilt i de nordligare delarna. Kokongen fästs ofta väl synligt i sydvända lägen på grässtrån, örtstänglar och tallbarr 1–2 dm över markytan, men också på trädstammar eller tunna kvistar på 1–2 meters höjd.

Utseende

Den smalsprötade bastardsvärmaren är lik den klubbprötade, *Zygaena minos*, men saknar avsatt klubba på antennen samt är den mindre av de båda och har jämförelsevis slank kropp. Framvingarna är svagt genomskinliga och metalliskt mörkgrå i grundfärgen. Framvingarnas röda fläckar är utdragna och det yttersta röda fältet är format som ett timglas. De röda bakvingarna har en smal mörkgrå kant. Artens vingspann är 26–34 mm. Larven har ljusgul grundfärg med rygg och buk tydligt gråskug-

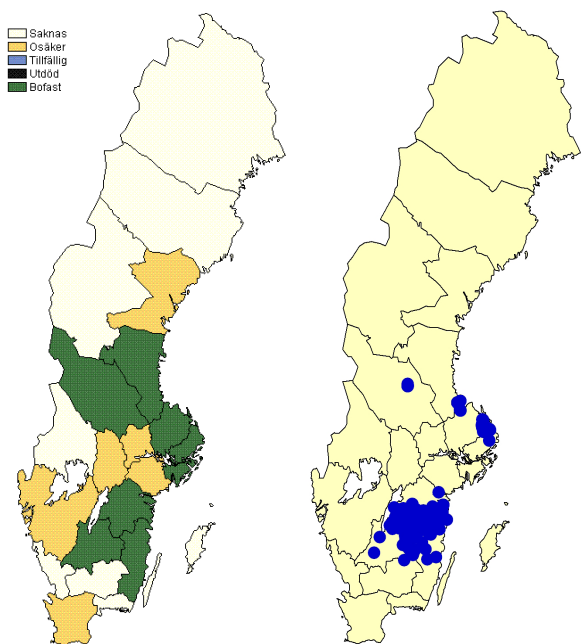
gade och har en jämförelsevis lång behåring. Ryggen är försedd med två rader av svarta stora fläckar på var sida om den grå ryggskuggan. Buksidans gråaktiga färg återfinns inte hos någon annan europeisk bastardsvärmare. Kokongen är båtformig, silkesvit eller smutsvit och glänsande.

Utbredning

De smalsprötade och de klubbsprötade bastardsvärmarna är de minst vanliga bastardsvärmarna och finns sannolikt på ca 50 lokaler i landet. Den smalsprötade arten är påfallande lokal och verkar inte ha så stora fluktuationer i populationsstorleken som många andra bastardsvärmare. Arten har i Sverige tre förekomstområden som är isolerade från varandra, ett i östra Götaland, ett i Svealand och ett i södra Norrland. Det sydligaste omfattar södra Östergötland västerut till Vätterns östra kant och nordöstra Småland. Inom detta södra område är arten på sina håll fortfarande talrik, men bara på isolerade lokaler. Ett andra större förekomstområde finns i Svealand från östligaste Södermanland genom östra Uppland till Gästrikland och härifrån västerut till norra Västmanland och Dalarna, nordligast i östra Siljansringen. I den norra halvan av detta utbredningsområde uppträder arten ofta talrikt på sina spridda förekomster.

Inventeringsmetod

Övervakningen bör ske i soligt väder men inte under dagens allra hetaste timmar. Fjärilen är lätt att observera på de blommor de födosöker i eller i omedelbar närhet av värdväxten. För att få ett mått på antalet individer är det lämpligt om man gör en punkt- eller linjetaxering. Man räknar då antalet individer man ser av arten per rutt eller punkt under ett visst tidsintervall (max 45 min). Man vandrar i lugn takt där man tror att arten kommer att flyga och alla individer som ses räknas. Det viktiga är att man försöker gå ungefär samma rutt år från år och att man tar lika lång tid på sig. För att vara säkra på artbestämningen kan arten behöva fångas in med en s.k. lufthäv som ofta har en ringdiameter på 30-50 cm.

Fynd från 2000-2010

Referenser

Artfaktblad [smalsprötad bastardsvärmare](#) ArtDatabanken, SLU 2010-01-19

Gärdenfors, U., Aagard, K., Biström, O. (red) & Holmer, M (ill). 2002. Hundraelva nordiska evertebrater. Handledning för övervakning av rödlistade småkryp. Nord 2002:3. Nordiska ministerrådet och ArtDatabanken.

Foto: Tommy Karlsson

Allmän information om Faunaväkteri

Syftet med faunaväkteri är att få kunskap om våra vilda djurs tillstånd, främst hotade arter. Genom att följa en population från år till år kan trender upptäckas och hot kan uppmärksammas. Därigenom underlättas arbetet med att bevara arterna. Förutom årlig övervakning av kända populationer innefattar faunaväkteri även återbesök av äldre fyndplatser och eftersök av nya populationer. All väkteriverksamhet sammanställs och tillgängliggörs i Artportalen och kan därmed användas inom naturvård och miljöövervakning. Verksamheten är ideell men samordnas av ArtDatabanken och Sveriges entomologiska förening.

Bli faunavaktare!

Alla är välkomna att bli faunavaktare. Du behöver inte vara expert, ett naturintresse räcker. Välj din art på [artportalen.se](#) där du får mer information om hur du blir faunavaktare.

Kontakt: asa.hedin@slu.se www.slu.se/artdatabanken www.artportalen.se www.sef.nu